

Nr 506.

Av herr **Svensson** i Ljungskile **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 172, med förslag till hushållningssällskapens organisation och verksamhet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 172 angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet föreslås att ledamotskap i hushållningssällskap bör kunna vinnas »av en var kommunalt röstberättigad, inom hushållningssällskapetets område mantalsskriven person, som ingivit av ledamotsavgift åtföljd anmälan om ledamotskap». *Principiellt* lägges härmed en bred demokratisk grund för hushållningssällskapens organisation och verksamhet. Det är också uppenbart, att denna verksamhet angår inte blott hela jordbruket utan även landsbygden och dess näringsliv i övrigt. Alldeles särskilt gäller detta om hushållningssällskapen skola tilldelas en ledande roll i verksamheten för det mindre jordbrukets rationalisering, vilket i varje fall synes vara Kungl. Maj:ts mening. Dessutom ha samtliga medborgare intresse av hushållningssällskapen och deras verksamhet i egenskap av skattebetalare.

I praktiken torde det dock bli så, att det överväldigande flertalet kommunalt röstberättigade aldrig kunna tänkas ansluta sig till sällskapen och därmed förvärva något inflytande på deras ledning och verksamhet. Även för jordbrukarnas del nödgas man förutsätta att många av olika anledningar stanna utanför. Genomsnittligt taget saknas f. n. mera än hälften av jordbrukarna bland hushållningssällskapens medlemmar, och i vissa län stå 70 à 80 procent alltjämt utanför. Även om någon förbättring efter hand kan vinnas i detta förhållande, blir det demokratiska underlaget alltför svagt i förhållande till sällskapens betydelsefulla uppgifter. Hushållningssällskapsutredningen har sökt övervinna denna svårighet genom att föreslå obligatoriskt medlemskap för var och en som äger jordbruksfastighet med ett taxeringsvärde av 2 000 kr. eller däröver. En dylik tvångsanslutning är emellertid föga önskvärd och tillgodoser för övrigt inte önskemålet om ett mera allmänt medborgerligt inflytande. Ett sådant kan däremot på ett enkelt sätt säkerställas genom att respektive landsting beredes möjlighet att utse en del ledamöter i hushållningssällskapens förvaltningsutskott. Landstingen omfatta på ett undantag när samma områden som hushållningssällskapen, och de äro valda av samma grundväljare som enligt Kungl. Maj:ts förslag kunna bli medlemmar i dessa. I vissa fall giva landstingen anslag

till hushållningssällskapen eller till samma ändamål som dessa. Ett medinflytande bör även kunna bidra till ett ökat intresse för hushållningssällskapens verksamhet från landstingens sida. Denna anordning skapar också en sådan styrka och allsidighet i den lokala representationen att direkt statligt inflytande blir överflödigt.

Statsrådet framhåller på s. 45 i propositionen, »att hushållningssällskapens verksamhet i möjligaste mån bör hållas fri från partipolitiskt betonade meningsyttringar». Detta sker enligt vår mening säkrast genom att giva förvaltningsutskottet en så allsidig sammansättning, att alla ensidiga partiaktioner göras utsiktslösa. Jämväl från denna synpunkt bör därför ovan förordade ordning vara en fördel.

Om respektive landsting finge utse hälften av förvaltningsutskottets ledamöter och sällskapens ombud den andra hälften samt dessa sedan i sin tur finge välja ordförande, så torde en säker grund vara lagd för frivilliga insatser och för samhälleligt medinflytande i denna viktiga verksamhet.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 172 måtte beakta i denna motion framförda synpunkter.

Stockholm i mars 1944.

Wald. Svensson.

O. Malmberg.

And. Stjärne.

Gottfr. Fröderberg.

Axel Nilsson.

Per A. Johnsson
i Kastanjegården.